

— AZ IKERKUTATÓ IKREK —

Amióta világ a világ, mindig is misztikum övezte az egypetűjű ikerpárokat. A természet érdekes játékát látják bennük az emberek, különleges véd- és dacszövetséget sejtenek róluk. A „természet csodái” az orvostudománynak is nagy segítséget jelentenek. Az orvos ikerpár Dr. Tárnoki Ádám és Dávid, ikerpárok vizsgálatával igyekeznek feltárni a mindannyiunkat érintő betegségek okait.

Szöveg - Veress Kata / Kép - Hernád Géza

♦ – **Vannak családi anekdoták az önök szoros együvé tartozásáról?**

Dávid: Az óvodában az első nap szüleink azt kérték, hogy külön csoportba tegyenek minket, de amint szétválasztottak, sírni kezdtünk. Miután sehogy sem akartuk abbahagyni, az óvónők feladták a küzdelmet és felhívták az édesanyánkat, hogy mit tegyenek, mert ők ezt nem bírják egész nap hallgatni. Így kerültünk egy csoportba, s utána teljes volt a csönd és béke.

Ádám: A gyerekosztályban egymástól egy méter távolságra voltak az ágyaink, de Dávid lefekvés előtt mindig odajött hozzám, hogy megfogja a kezemet, és csak utána feküdt le megnyugodva a saját ágyába.

Dávid: Az ikertestvérek közötti szoros kapcsolat a méhen belüli életre vezethető vissza. A kétpetűjű ikrek között, főként, ha különműködnek, lazább a kötődés. Az egypetűjűek már korán ráéreznek arra, hogy összetartva és egymást segítve jutnak mindenben előrébb. Az óvodai esetet leszámítva a szüleink azon voltak, hogy mindig együtt legyünk, és ugyanolyan hatások érjenek bennünket. Előfordult, hogy nem sikerült egyforma ruhát venniük, az ismerősöktől kapott ruhákból pedig Ádám kapta a kéket, és nekem jutott a rózsaszín, de ez ellen egy idő után fellázdadtam.

– **Jól gondolom, hogy az ikerpárok kiegészítik egymást? Például az egyik dominánsabb, a másik érzékenyebb?**

Dávid: Valóban egy nagy kerek egészé állnak össze kettőnk tulajdonságai. Egyikünknek jobb a kéz ügyessége, a másikunk az elméleti dolgokhoz ért jobban. Ha egy feladatban szükségünk van arra, amiben a másik az ügyesebb, akkor kisegítjük egymást. Általában az elsőszülött a vezető személyiség, ő az, aki többet beszél, és gyakorlatiasabb, és ez igaz általában a kétpetűjűekre is. Kettőnk közül inkább a három perccel előbb született Ádám a „szóvivő”.

– **Az ikreknél előforduló „szerepcserés” gyerekkori csínytevések is megvoltak?**

Ádám: Mi a szolidabb fajtába tartoztunk, és az egyetemig bezárólag szó sem volt egymás helyetti felelésről. Csak annak a lehetőségét használtuk ki, hogy egy könyvet vettünk, amiből ketten tanultunk, ami anyagilag szerencsés volt, illetve a vizsgákra egymást segítve készültünk.

– **Sok félreértés adódik az azonos külsejükből?**

Dávid: Általában más-más osztályon dolgozunk egy időben. Egyszer Ádám a másodikon ultrahangozott meg valakit. Elbúcsúztak egymástól, s ahogy jött lefele a páciens, én épp kiléptem a földszinten lévő röntgenből. Nagyon nézett, és nem értette, hogy tudott a doktor úr ölelőtte leérni a másodikról. Előfordul, hogy egy beteg váltig állítja, hogy korábban az egyikünk vizsgálta meg, és mi tudjuk, hogy a másik, de már inkább ráhagyjuk.

Ádám: Beszélgetés közben már mások is észrevették, hogy ugyanabban a momentumban ugyanaz ötlük az agyunkba, ugyanazt akarjuk mondani.

– **Jó ikertestvérnek lenni?**

Ádám: Nagyon jól! Áll mellettem valaki, akivel egyforma a hivatásunk, akiről tudom, hogy a nap 24 órájában számíthatok rá, megbízhatok benne, bármit megoszthatok vele. Ugyanazok a hobbijaink, a barkácsolás és a kertészkedés. Együtt jártunk úszni, zongorázni, és tanultuk meg a számítógépet kezelni. A vércsoportunk is azonos. Az ikerpároknál egyébként a transzplantáció is igen könnyű, bármikor tudnak egymásikra a transzplantáció is igen könnyű, bármikor tudnak a másikon segíteni. Erős lelki kötelék van közöttünk.

Dávid: Pár éve egy ikerkonferencián láttuk a Lone Twin (Magányos iker) című dokumentumfilmet, amelyet a belga Anne van der Wee készített arról, hogy a kétpetűjűek között is milyen szoros a kapcsolat. Az illető húszéves korában

veszítette el az ikerbátyját, amin még sok évvel később sem tudta túltenni magát. Fogta magát és bejárta a világot, interjúkat készítve kétpetűjű ikerpárokkal és szakértőkkel, keresve-kutatva az ikerségben rejlő misztikumot. Intim záródnak nevezték a filmet, amelynek egyik tanulsága az, hogy bármi történjék, egy iker örökké iker marad.

– **Mérnök édesapa és orvos édesanya mellett választották az orvosi pályát és mindketten radiológusok lettek. Aztán ikreket vizsgáló ikerkutatók, rengeteg analízáló pluszmunkával. Honnan jött az ikerkutató ötlete?**

Dávid: Amikor édesanyánk Amerikába készült magyar származású orvosok konferenciájára és mi vele tarthattunk, orvos ismerősünk azt tanácsolta, hogy mi is vigyünk magunkkal egy témát. Ádámnak jutott eszébe az ikerbetegségekről szóló előadás.

Ádám: Ami igen emlékezetes lett, mert a tanácskozás idején érkezett Floridába a Wilma hurrikán, nem volt áram, és a számítógépen gondosan előkészített anyagunkat papírra rajzolva kellett bemutatnunk. Egy Cleveland mellett dolgozó magyar szülész-nőgyógyász elhívott magához, mondván, hogy tőle nem messze van a twinsburgi ikerfesztivál. Gondoltuk, ha már ott járunk, akkor készítünk egy pár kérdéses kérdőívet az odalátogató ikreknek.

Dávid: Utána felkerestük Dr. Czeizel Endrét és Dr. Métneki Júliát, akik a kilencvenes évek közepéig nemzetközi hírű ikerkutatókat folytattak idehaza. Júliával azóta is együtt dolgozunk, az első közös munkánk az ikrek frontérezékenysége volt. Megkerestük a nemzetközi ikerregisztráció szövetségét is, hogy újra felvegyék Magyarországot is a hálózatukba. Egyre tovább mentünk a tudományos vizsgálatokkal, végül a PhD-tézisünk is az ikerkutató lett. Az ikervizsgálatok témáját megfeleztük, Ádámé lett a szív-érrendszeri, enyém pedig a légzőrendszeri ikerkutató témaköre.

– **„Az ikrek hozzájárulnak új felfedezések létrejöttéhez.” Ez a mottó áll a honlapjukon, amely a magyar ikerregisztráció weboldala.**

Dávid: Először a brit Francis Galton javasolta egy 1876-os munkájában az egypetűjű ikerkutatót, például annak vizsgálatára, hogy az ember intelligenciája mennyiben öröklődő, és mennyiben függ a környezet hatásától. Úgy gondolta, hogy az együtt élő ikerpárok különbözőségeiből és hasonlóságából lehet rájönni a megoldásra. A következő lépésben összevették az egypetűjűek eredményeit a kétpetűjűekével, ma pedig már statisztikai modelleket állítanak fel az ikervizsgálatokból nyert adatokból.

Ádám: Az ikerkutatásnak köszönhetően három tényezőt lehet jól vizsgálni, annak kiderítésére, hogy mi okoz egy betegséget és hány százalékban. Az egyik, hogy a betegség mennyire örökletes, a másik, hogy mennyiben járult hozzá a közös környezeti hatás – a légszennyezettség, a táplálkozási szokás, a nevelés és egyéb szociális körülmények, – a harmadik pedig az egyén életmódjával összefüggő tényezők, a stressz, a dohányzás, az étkezés vagy fizikai aktivitás.

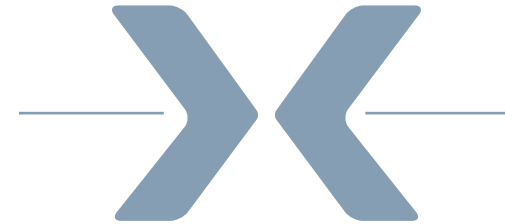
– **Például, ha az egyik ikerpár cukorbeteg, a másik nem, akkor a DNS-ük árulkodhat a betegség okáról?**

Ádám: Külön-külön kiderülhet a DNS-ükből, hogy mely területek aktívak és melyek nem, a különbözőségekből pedig pontosan megmondható, hogy mi volt a felelős a betegség kialakulásában. Más-más életmódot folytató ikerpárnál is érdemes megvizsgálni, hogy az életmód mennyiben képes változtatni az DNS-en. Ha például az egyik ikernél a stressz hatására jött elő betegség, akkor kimutatható, hogy melyik génszakasz változott meg, és indíthatta el azt. Ugyanez a módszer a daganatos betegségek kutatásában is nagy segítség lehet.

Dávid: A dánok például találtak négy olyan egypetéjű ikerpárt, ahol az egyik éjszaka dolgozott, a másik nappal. Kiderült, hogy teljesen más lett a DNS-metilációjuk. Más esetben arra jöttek rá, hogy a környezetszennyezőbb körzetben lakó ikernek rövidebb volt az öregedésért felelős DNS-telomeráza, mint a testvééré. A nyaki ütőér meszesedését vizsgálva – amely leválva stroke-ot okozhat – úgy tűnik, hogy e betegség 65-75 százalékban, a tüdőkapacitás és a légzésfunkció 40-60 százalékban, míg a testmagasság, testsúly, testzsír 75-85 százalékban örökletes. Még az optimizmus és a jólétkezés képességét is 25-45 százalékban a szüleinktől örököljük. A zsírmáj kialakulásában viszont kizárólag a környezet és az életmód a ludas.

– **A Nobel-díjas tudósok minden évben megrendezésre kerülő konferenciáján, Lindauban találkoztam Önökkel először, ahová a világ több mint 80 országából érkeznek fiatal tudósok, és láthatják közvetlen közlőrl a példaképeiket. Milyen élmény volt?**

Ádám: Életre szóló élmény volt 40 Nobel-díjast együtt látni, a vacsorákon egy asztalnál ülni velük, megtapasztalni a közvetlenségüket és megvitatni velük tudományos kérdéseket. Dávid: Nemcsak a lindai részvételre pályázhattunk, hanem arra is, hogy ott interjút készítsünk az egyik professzorral a világ vezető tudományos lapjába, a Nature-be. Több szűrő után mi nyertük el a lehetőséget arra, hogy elbeszélgesünk Jules Hoffmannal, aki megosztva kapott fiziológiai és orvostudományi Nobel-díjat. Bár a cikkünk nem ért fel egy tudományos közleménnyel, de önmagában is nagy szó, ha a Nature-ben jelenik meg egy írás.

– **A radiológiai állásuk, az ikerkutatás és a külföldi ösztöndíjak mellett arra is volt energiájuk, hogy Budapestre hozták a Nemzetközi Ikerkonferenciát. Mit szól ehhez az időbeosztáshoz a család?**

Ádám: Szerencsére a család és a barátnőim is támogatnak ebben. A legutóbbi, csaknem egyéves németországi munkánkban gyakran hazanézhattunk, és onnan is irányítani tudtuk az ikerkutatást.

Dávid: A budapesti ikerkonferenciáról utóbb azt mondták, hogy az volt az eddigi legsikeresebb ilyen találkozó. A magyar ikeren végzett szív-érrendszeri kutatásunk lett a tanácskozás egyik legnépszerűbb összefoglalója, és óriási eredmény volt, hogy megállapodtunk: összehangoljuk a szerteágazó munkát más nemzetek ikerregisztereivel, amely által egy nagy ikeradatbázist hozhatunk létre.

– **Az iker pácienseikkel készített közös fotóikon egy nagy, baráti társaság benyomását keltik.**

Ádám: Nagyon szeretnek hozzánk járni, úgy búcsúznak, hogy „mikor lesz a következő?”. Angliából, az Egyesült Államokból is jött haza ikertestvér a közös vizsgálatra. Vannak, akik csak bennünk bíznak meg. Sokkal többen jelentkeznek, mint amit elbírnak, de mindenkinek igyekszünk segíteni. Nemcsak a tudomány, hanem az ő szempontjukból is hasznos, ha eljönnek hozzánk. A nem beteg ikernek megmondhatjuk, hogy mennyi esély van rá, hogy ő is megbetegedhet, mint a testvére, és száz ikerpárt megvizsgálva kollégáinkkal együtt négyet mentettünk meg a szívinfarktustól azzal, hogy időben észrevettük a szívkoszorúér-szűkületüket.

Dávid: Nehéz volt pusztán lelkesedésből, pénz nélkül, tizenöt év után feléleszteni azt az ikeradatbázist, amit Dr. Czeizel Endre és Dr. Métneki Júlia vezetett a hetvenes évektől a kilencvenes évek közepéig. Még ma is emlegetik külföldön az egyedülálló kutatásaikat, például a tejcukor-érzékenység vagy az anyajegyek vizsgálatát. Ma közel ezer ikerpárnál tartunk, és tervezzük, hogy az ország összes, kb. 130 ezer egy- és kétetéjű ikerpárját felkérjük, hogy regisztrálják magukat honlapunkon. Igyekszünk napi frissítéssel feltenni érdekességeket és lehetővé tenni, hogy egymással is fel tudják venni a kapcsolatot. Várjuk minden ikerpár jelentkezését a www.ikrek.hu-n. ♦

Családoknak szeretettel

Mesés nyári vakáció! 06.12–08.28.

Animációs programok, erdei halandpark, izgalmas gokartversenyek és sok-sok közös élmény minden korosztálynak reggeltől estig!

Családi programok:

Kerekítő, Ringató®, Királylányos hét, Sünizene, Tesz-vesz muzsika, Színjáték-kuckó

Ők is velünk ünnepelnek:

Varró Dániel, Várnagy Andrea és Farkas Zsolt, Boldizsár Ildikó, Vida Ági, Süveges Gergő, Gubás Gabi

Foglalási kód: **p114**

WWW.KOLPING.HOTEL.HU

KOLPING HOTEL**** SPA & FAMILY RESORT
8394 Alsópáhok, F6 u. 120. • Tel.: (+36) 83 344 143
sales@kolping.hotel.hu • facebook.com/kolpinghotel
youtube.com/kolpinghotel

